

Sis Coordinadores, federacions i xarxes, a més de 40 organitzacions de solidaritat i cooperació internacional signem el següent comunicat.

Pandèmia, Drets i Pobles Indígenes

Les organitzacions de solidaritat i cooperació internacional sotasignats expressem la nostra preocupació per la situació dels pobles indígenes en el marc de la denominada pandèmia de la COVID-19.

En les últimes setmanes diferents mitjans de comunicació estan recollint múltiples notícies sobre aquesta situació a Amèrica Llatina i l'afecció especialment greu que es dona en el cas dels pobles indígenes. En aquesta mateixa línia confirmem que diàriament a les organitzacions ens arriben informacions que multipliquen i aprofundeixen aquelles que donen els mitjans: la situació és molt més greu.

Des de la cooperació i solidaritat ho hem mantingut sempre. El treball amb els pobles indígenes té unes especificitats que van més enllà del fet de no ser únicament col·lectius socials amb unes característiques que els diferencia de la resta. Com a pobles posseeixen drets individuals i drets col·lectius i hem defensat sempre que aquesta situació és una premissa que ha de marcar la visió i relació amb ells. En les últimes dècades, com a subjectes polítics, els pobles indígenes han aconseguit importants èxits en les diferents estructures locals i internacionals respecte al reconeixement dels seus drets. Avanços constitucionals, desenvolupaments legislatius, instruments internacionals de drets humans, estratègies de cooperació, són prova d'això que ara reafirmem. Però la gravetat d'aquests temps posa en qüestió tots aquests avanços si no s'articulen les polítiques i mesures necessàries per a fer efectius aquests drets aconseguits i enfrontar l'amenaça de la pandèmia.

L'avanç de la COVID-19 ens està reafirmant en aquest postulat. L'especificitat dels pobles indígenes està suposant també que aquesta pandèmia no sols els afecta de manera concreta sinó que, en alguns casos, pot arribar a suposar la seva pràctica desaparició física.

Ens arriba informació i crides a la solidaritat des dels pobles amazònics del Brasil, l'Equador o el Perú, els quals ens insisteixen en el risc que la pandèmia els afecti de forma més virulenta pel seu feble sistema immunològic cap a aquesta mena de pandèmies i per les escasses mesures de prevenció o de tractament de la malaltia que adopten els governs d'aquests països. A més, si bé les polítiques de governs com el brasiler o equatorià estan sent altament qüestionades per la seva forma de no enfrontar-se al coronavirus deixant a la totalitat de la població totalment desprotegida,

en casos com aquests, respecte als pobles indígenes les actuacions s'acosten al genocidi en negar ajuda i prevenció. Són de sobres coneguts els plantejaments racistes del president Jair Bolsonaro al Brasil respecte a la seva consideració dels indígenes com no humans i com un sector poblacional que ha de desaparèixer, almenys pel que fa als seus drets, per a evitar obstacles a la destrucció de l'Amazones, que ell denomina com a desenvolupament.

Aquests dies també ens arriben informacions de Centreamèrica. A Guatemala, el govern del president Alejandro Giammattei dicta ferris confinaments i tocs de queda que afecten directament la supervivència de la població. Prohibeix el desplaçament als centres urbans perquè la població indígena pugui vendre els seus productes agrícoles, única via de manteniment, mentre dóna llibertat al moviment de l'anomenat menjar escombraria o d'altres grans empreses locals i transnacionals que exploten els recursos naturals. Asfíxia l'única via de subsistència de la major part de la població indígena del país i reprimeix qualsevol protesta.

Bolívia, després de sis mesos transcorreguts des del cop d'estat de Jeanine Añez, aquest país es veu embolicat en la incompetència absoluta dels seus governants davant aquesta situació, la qual es barreja amb alts nivells de corrupció i de destrucció del sistema econòmic que havia elevat les condicions de vida de la majoria de la població indígena del país. La repressió policial i militar, que no ha desaparegut en aquests mesos, avui creix, es fa més palpable i s'estén més que mai en un intent per aferrar-se a aquest poder usurpat.

A Colòmbia, un dels països més letals del món per a les persones defensores de drets humans i líders socials, les restriccions imposades per a contenir la pandèmia per part del govern d'Iván Duque han disminuït els esquemes de cobertura estatal cap a elles i el govern no promou estratègies de protecció col•lectiva per a les comunitats en situacions de risc. Per a fer front a l'emergència sanitària, els pobles indígenes han adoptat les seves pròpies mesures de control i aïllament territorial, que limiten la mobilitat dels diferents actors – legals o il•legals– presents als territoris. En àrees com els departaments del Cauca i Antioquia, aquesta situació ha empitjorat les violacions dels drets humans contra persones i comunitats indígenes.

En aquests i molts altres països (el Perú, Xile, Hondures...) la repressió governamental s'ha multiplicat amb mesures lligades a la seguretat, quan la població el que necessita són mesures socials, de cures i preventives de salut per a poder enfrontar l'amenaça que suposa aquesta pandèmia. Hem de recordar que les polítiques desenvolupades durant els últims anys en molts d'aquests països han desmantellat, o no desenvolupat, els serveis públics de salut i d'atenció social, amb un agreujant afegit per les dones i els pobles indígenes. Doncs bé, veient el que aquesta pandèmia ha suposat als països europeus, és fàcil deduir el que pot suposar el seu atac virulent sense mesures

adequades en les poblacions d'Amèrica Llatina; i insistim, el risc augmenta respecte als pobles indígenes.

Per tot això, sol·licitem a l'**Agència Espanyola de Cooperació Internacional per al Desenvolupament (AECID)**, i a través seu al **Ministeri d'Afers exteriors i Cooperació**, així com a les diferents Agències **de Cooperació Internacional autonòmiques**, puguin articular polítiques que coadjuvin a enfrontar aquesta situació. D'una part, en l'àmbit institucional, l'estat espanyol, govern central i autonòmics poden exercir la seva tasca diplomàtica i política cap als governs llatinoamericans perquè aquests articulïn les mesures necessàries a fi de prevenir l'afecció del coronavirus als pobles indígenes des del respecte als seus drets individuals i col·lectius. D'una altra part, esperem que en aquest present i en el futur pròxim es puguin redoblar els marcs de cooperació i solidaritat específica amb aquests pobles indígenes des de la consciència que parlem de poblacions en alt risc davant la pandèmia i davant la violació sistemàtica dels seus drets.

Avui la solidaritat i la cooperació són més necessàries que mai en aquest món i quan s'estén l'objectiu que la sortida d'aquesta pandèmia no pot deixar a ningú enrere, sens dubte, parlem de ningú en la globalitat del planeta. I com repeteixen els pobles indígenes i cada vegada més organitzacions socials del món la Vida ha d'estar en el centre.

Estat Espanyol, 25 de maig de 2020

Organitzacions adherides:

Coordinadores, federacions i xarxes:

- Coordinadora de Organizaciones para el Desarrollo – España
- Euskadiko GGKEen Koordinakundea - Coordinadora de ONGD de Euskadi
- Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global
- Coordinadora por los Derechos de los Pueblos Indígenas – CODPI
- Elkartasuna Eraldatuz
- Xarxa Teixint Resistències per les Defensores d'Amèrica Llatina

Organitzacions:

- Asociación Pro - Derechos Humanos de España – APDHE
- Almaciga
- AlterNativa - Intercanvi amb Pobles Indígenes - Catalunya
- Amistad, Desarrollo y Cooperación – ADECO - Euskadi
- Antígona Procesos Participativos
- Asociación de Amigos de la RASD Araba - Euskadi

- Asociación Mujeres Migrantes Diversas - Catalunya
- Asociación Entreiguales València – País Valencià
- Bizilur - Euskadi
- CEAR - Euskadi
- CEAR - País Valencià
- Centre de Documentació i Solidaritat amb Amèrica Llatina i Àfrica -CEDSALA- País Valencià
- Centro de Iniciativas para la Cooperación Batá - Andalucía
- CIEMEN (Centre Internacional Escarré per a les Minories Ètniques i Nacionals) - Catalunya
- Colectiva de Mujeres Refugiadas, Exiliadas y Migradas en España
- Colectivo Sur Cacarica – País Valencià
- CooperAcció - Catalunya
- Donostiako Saharako Lagunen Elkartea - Euskadi
- Ecologistes en Acció de Catalunya
- Economistas sin Fronteras – Mugarik Gabeko Ekonomilariak - Euskadi
- Euskadi-Cuba
- Fundació Guné - Catalunya
- Gernikatik Mundura - Euskadi
- Hirugarren Adina Hirugarren Mundurako – Tercera Edad para el Tercer Mundo - Euskadi
- Ingeniería Sin Fronteras País Vasco - Euskal Herriko Mugarik Gabeko Ingeniaritza
- Intersindical Valenciana
- IDHC - Institut de Drets Humans de Catalunya
- Justicia Alimentaria - Catalunya
- Kultura Communication y Desarrollo KCD ONGD - Euskadi
- Lliga dels Drets dels Pobles - Catalunya
- Lumaltik - Euskadi
- Mugarik Gabe - Euskadi
- Mugen Gainetik - Euskadi
- Mundubat - Euskadi
- Paz con Dignidad
- Paz y Solidaridad - Euskadi
- Perifèries del Món – País Valencià
- Observatorio ADPI (Observatorio por la Autonomía y los Derechos de los Pueblos Indígenas en Colombia) - Catalunya
- SETEM Catalunya
- SUDS - Associació Internacional de Solidaritat i Cooperació - Catalunya